మరణ కారణం

1

గౌతమి ఆ దుర్వార్త విని మొదలునరికిన తరువులా నేలపై కూలబడిపోయింది. ఆమె ఏకైకపుత్రుడు, అయిదేళ్ళవాడు, ఆడుకుంటూ ఆడుకుంటూ పాము కరిచి నురగలు గక్కుకుంటూ అక్కడే పడిపోయాడు! ఇరుగు పొరుగువారంతా ఆ పసివాణ్ణి గౌతమి కుటీరానికి తీసుకువచ్చారు. అంతలోనే ఆ పసివాడి ప్రాణం కాస్తా ఎగిరిపోయింది.

ఆ విషసర్పం కరిచీకరవడంతోనే భయోద్వేగంవల్లనే ఆ పసివాడి ప్రాణాలెగిరిపోయాయేమో! ఎవరు చెప్పగలరు? అంతా అయిపోయిన తరవాత పదిమందీ పదివిధాలుగా గౌతమినోదార్చారు.

క్రమంగా ఇరుగు పొరుగువారా కుమారుని కంత్యక్రియలు జరిపించి తమ తమ ఇళ్ళకు మళ్ళిపోయారు. పొద్దు వాలేవరకూ చిట్టి చిట్టి పరుగులు పెడుతూ ఆమె కళ్ళకెదురుగా ఆడుకునే పసివాడు సూర్యాస్తమయం అయ్యేసరికి అదృశ్యుడైపోయాడు!

గౌతమి ఆ దురదృష్టం తలుచుకుని కుమిలి కుమిలి ఏడ్చింది. ఇరుగు పొరుగులున్నంతవరకూ కొంతవరకు ఉపశమించిన ఆమె దుఃఖం వారంతా ఇళ్ళకు మళ్లిపోగానే పరవళ్లుదొక్కుతూ పైకుబికింది. ఆ చిన్నకుమారుని ముగ్ధలీలలు తలుచుకొన్నకొద్దీ ఆమె దుఃఖం మరింతగా పెచ్చుపెరిగిపోయింది.

అంతలో సంజె చీకట్లు నాలుగు వైపులా అలముకొన్నాయి. ప్రపంచం అంతా సాయంకాల కాలసర్పం నోటిలో ప్రవేశిస్తున్నట్టు మసక మసకగా మారిపోయింది.

అటుపిమ్మట ఒక బోయవా డక్కడికి వచ్చాడు. అతని చేతికర్ర చిట్టచివర ఒక పెద్ద నాగసర్పం వేళ్ళాడుతూంది. బోయవాడు తాటితో దాని కంఠానికి ఉచ్చు బిగించాడు. ఆ చేతికర్ర పైకెత్తి పట్టుకుని గౌతమి కెదురుగా నిలబడ్డాడు:

“అమ్మా! నీ పసిపిల్లవాడి ప్రాణాలు పొట్టబెట్టుకొన్న విషసర్పం ఇదే! నన్ను తప్పించుకొని పారిపోవడానికి దీని కెన్ని గుండెలున్నాయి? ఎలాగో అలాగ వెతికి వెతికి పట్టుకున్నాను. ఎక్కడికి పోతుం దిది? దీన్ని నా చేతికత్తితో ముక్కలు ముక్కలుగా నరికివెయ్యమన్నావా? లేకపోతే భగభగ మండే మంటల్లో పడవేసి భస్మం చెయ్యమన్నావా? ఏమి చెయ్య మన్నావో చెప్పు!”

అని ఎంతో జాలిగా ఆమెవైపు చూచాడు. ఆమె ఆ విషసర్పాన్ని చూచి అలాగే దిగాలుపడిపోయింది. అంతేగాని ఇక ఏమనడానికీ ఆమె నోట మాట రాలేదు!

గౌతమి చాలా ధర్మస్వభావురాలు. భర్తృవియోగం కలిగినప్పటి నించీ ఆ పసికందుమీదే పంచప్రాణాలూ పెట్టుకుని నిత్యమూ గృహ దేవతా పూజలతోనే పొద్దుపుచ్చేది. ఎవరికైనా కష్టంవస్తే ఇట్టే కంటనీరు పెట్టుకునేది. చాలా జాలిగుండె. ఇరుగు పొరుగు వారందరికీ తలలో నాలు కలా మసులుకొనే ఆ ఉత్తమసాధ్వికి అంతటి ఆపత్తు వచ్చిందే అని ఆ జనపద నివాసులంతా ఎంతో విచారించారు. అది అలాంటి ఉత్తమురాలికి రావలసిన ఆపద కాదని వారందరూ కంటతడిపెట్టుకున్నారు. వారందరూ ఆమెను ఓదారుస్తూంటే బోయవా డదంతా విన్నాడు.

అతనికికూడా ఆమె దీనావస్థ చూచేసరికి గుండె నీరైపోయింది. వెంటనే ఆ పరిసరం అంతా గాలించి ఆ విషసర్పాన్ని పట్టుకొన్నాడు. ఆమె కెదురుగానే దానిని ముక్కలుముక్కలుగా నరికివేస్తే ఆమెకు కొంత వరకైనా మనశ్శాంతి కలగగలదని అనుకొన్నాడు. కాని ఆమె ఆ సర్పాన్ని చంపివేయడాని కంగీకరించలేదు. పైగా తాటితో ఉచ్చు బిగించడం మూలంగా అది విలవిలా తన్నుకుని ఎంతో బాధపడుతున్నదనీ,

దానిని వెనువెంటనే విడిచిపెట్టవెయ్యవలసిందనీ ప్రార్థించింది. కాని బోయవా డామాట వినలేదు.

"నాయనా! దాన్ని చంపివేస్తే చచ్చిపోయిన నా కొడుకు మళ్ళీ బతికివస్తాడా, ఏమన్నానా? పాపం! నిష్కారణంగా దాన్నికూడా చంపడం ఎందుకులే? విడిచిపెట్టు. పాపం! నోరులేని ప్రాణి!"

అని వల వలా వాపోయింది. బోయ ఆ మాట విని ఒక్క విషపు నవ్వు నవ్వాడు:

"అమ్మా! నీవంటి అమాయికురాలిని నేనెక్కడా కనీ వినీ ఎరగను! పసికందు ప్రాణాలు పొట్టబెట్టుకొన్న విషనాగును విడిచిపెట్టి వెళ్ళి పోమంటే వెళ్లిపోతాననుకున్నావా? ఇది జరిగే పనిగాదు!"

అని బోయ దాన్ని ముక్కలు ముక్కలుగా నరికివేసే కోపంతో ఒరలోని చేతికత్తి తటాలున పైకి లాగబోయాడు.

"ఏమైనాసరే! నీవు దీనిని చంపడానికి నేనంగీకరించను! ఈ ప్రాణి హింస నా కళ్ల యెదట జరుగుతూంటే నేను చూస్తూ ఊరుకోలేను!"

అని అతని చేతికడ్డుపడిందా బ్రాహ్మణి.

"ఇలాంటి విషనాగును చంపివెయ్యడం కూడా హింసేనా? చాల్చాలు లేవమ్మా! ఎక్కడ నేర్చావమ్మా ఈ ధర్మాలన్నీని! ఇప్పుడు దీన్ని విడిచిపెడితే ఇంకా ఇది ఎంతమందిని చంపుతుందో!"

అని బోయవా డామె చేతిపట్టు విడిపించుకొని ఒరలో ఉన్న కత్తి మళ్ళీ పైకి లాగబోయాడు. అయినా ఆమె అతన్ని విడిచిపెట్టలేదు! సర్పాన్నేమీ చేయవద్దనీ, దాన్ని విడిచి వెయ్యవలసిందనీ పరిపరివిధాలుగా బతిమాలుకుంది. అంతలో వారిద్దరికీ అశరీరవాణిలాగ ఒక సన్నని పిలుపు వినబడింది. బోయ నిర్ఘాంతపడి అటువైపు చూచాడు. గౌతమి కాపిలుపు అతి విచిత్రంగా వినబడింది. అది బోయ చేతికర్ర చివర ఉచ్చులో ఊపిరి ఆడకుండా కొట్టుకుంటున్న నాగుబాము కంఠంలోనుంచి వెలువడిన పిలుపు! అది విని వారిద్దరూ నిలువునా నిర్ఘాంతపోయారు!

2

నాగుబాము బోయ కేసి తిరిగి సన్నని గొంతుతో మొర పెట్టుకుంది:

"అయ్యా, నీ వనవసరంగా నామీద పగబట్టి మాట్లాడుతున్నావు గాని దీనిలో నేను చేసిన తప్పేమీలేదు! నేను మృత్యుదేవత చేతిలో కేవలం ఒక కీలుబొమ్మను! ఆ దేవత ఎలా ఆడిస్తే అలాగే ఆడుతున్నాను. ఇందులో నా తప్పిదం ఏమి ఉన్నది? నా కా పసిపిల్లవాడి మీద కోపతాపాలేవీ లేవు. అన్యాయంగా నన్నెందుకు సంహరిస్తావు? నేనెవరికీ ఏ విధమైన అపకారమూ చెయ్యలేదు. కొంచెం నిదానించి ఆలోచించి చూడు!"

ఆ మాటలు విని బోయవాడు వెటకారంగా ఒక పెద్ద నవ్వు నవ్వాడు.

"ఎవరో శత్రువులు బాణం వేశారనీ, పాపం బాణంచేసిన తప్పేమీ లేదనీ చెప్పి బాణం ముక్కలు ముక్కలుగా ఖండించకుండా ఊరుకునే వారెవరైనా ఉన్నారా? ఎవ్వరో కరవమన్నారని చెప్పి ఏ పాపమూ ఎరుగని ఆ పసివాణ్ణి కరచి పారిపోతావా? పైగా నా తప్పేమీలేదని వాదిస్తావా? అదీగాక మృత్యుదేవతకు మీరంతా ప్రాణంతో ఉన్న ఉపకరణాలు! కనక మీ అందరి తలలూ చితకపొడిచివెయ్య వలసిందే!"

అని బోయ మళ్ళీ ఒరలోని కత్తి పైకి తీయబోయాడు. అంతలో సర్పం మళ్ళీ అడిగింది:

"ఆగు! ఆగు! నా ప్రశ్నకు తిన్నగా సమాధానం చెప్పు! ప్రాణంతో ఉన్న ఉపకరణాలన్నీ ఒక వ్యక్తిచేసిన కర్మల ఫలితాలనుభవిస్తున్నాయా?"

"అనుభవించి తీరవలసిందే!" అన్నాడు బోయ దురహంకారంతో హుంకరిస్తూ.

"అయితే ఒక్క ప్రశ్న! యజ్ఞకర్తకు ఋత్విక్కులు ప్రాణాలతో ఉన్న ఉపకరణాలేనా?" విషసర్పం నిలదీసి అడిగింది.

"బోయ కా ప్రశ్న ఎందుకు పుట్టిందో తెలియలేదు. అందుచేత కొంత విసుగుదలతో సమాధానం ఇచ్చాడు:

"కాకేమి? కాదని ఎవరన్నారు?"

"యజ్ఞకర్తకు వారంతా సప్రాణ పరికరాలే గదా?"

"అవును!"

"అయితే యజ్ఞఫలితం ఋత్విక్కుల కెందుకు చెందడం లేదు? యజ్ఞఫలితం అంతా యజమానికే చెందనేల?"

ఆ ప్రశ్నతో బోయవాని నోటిమాట కట్టుబడి పోయింది. అతని కిక ఏమనడానికీ పాలుపోలేదు. ఆ సర్పం శిశువుమరణంలో తన తప్పిద మేమీ లేదనీ, మృత్యుదేవతే దానికి కారణమనీ, ఆ దేవత ఆజ్ఞానిర్వహణంలో తన కా పాపం సోకదనీ సోదాహరణంగా నిరూపించింది.

ఇక బోయ ఏమని సమాధానం చెప్పగలడు? క్షణకాలం అలాగే ఆ సర్పం కళ్ళకేసి చూస్తూ నిలుచున్నాడు. అతని కదంతా ఏదో ఒక విచిత్రమైన ఇంద్రజాలంలా కనిపించింది. ఆ విషసర్పం ఏదో మిష పెట్టి తప్పించుకు పోవడానికే ఆ విధంగా ప్రసంగిస్తున్నదని అనిపించింది. కాని అది చెప్పినదానికేమీ ప్రత్యుత్తరం తోచలేదు. చేతికత్తితో దానిని ముక్కముక్కలుగా నరికి వెయ్యడమే దాని ప్రశ్న కొక చక్కని సమాధానం కాగలదని అనుకొన్నాడు. అప్రయత్నంగా అతని చెయ్యి తిరిగీ ఒరమీదికి పోయింది.

అంతలో మృత్యుదేవత అక్కడ ప్రత్యక్షమై అతని కెదురుగా నిలబడింది. కాని అతని వైపైనా చూడకుండా విషసర్పంతో సంభాషణ మొదలుపెట్టింది:

"ఇదేమిటీ అన్యాయం?"

"దీనిలో నేను చేసిన అన్యాయం ఏమి ఉంది? నీ ప్రేరణవల్ల నే ఆ పసివాణ్ణి చంపివేశానని చెప్పాను."

"దీనిలో నేను చేసినది కూడా ఏమీ లేదే! అన్యాయంగా ఈ నింద అంతా నా మీదికి నెట్టివేశావే! నీవు చేసినట్టే నేను కూడా మరి ఒకరి ఆజ్ఞ ప్రకారమే నా విధి కృత్యం నిర్వర్తించాను. అంతే! దీనిలో నీవు, నేను కూడా అస్వతంత్రులమే!"

"ఓహో! అలాగా! ఎందుచేత?"

"నేను నిన్నాజ్ఞాపించినట్లే కాలపురుషుడు నన్నీ పని చెయ్యమని ఆజ్ఞాపించాడు. అంతే గాని నే నేపాపమూ ఎరగను. అనవసరంగా నన్నెందుకు నిందిస్తావు?"

ఆ మాట విని నాగుబాము కొంచెం తమాయించుకొని నెమ్మదిగా సమాధానం చెప్పింది:

"నేను నీమీద ప్రత్యేకంగా మోపిన నింద ఏమీలేదు. నీ ఆజ్ఞ ప్రకారం నడుచుకున్నాననీ, దీనిలో నా తప్పిదమేమీ లేదనీ అన్నాను. అంతే! ఈ తప్పిద మెవరిదైతే నాకేమి కావాలి? ఇదంతా కాలపురుషుడే చేశాడని నీ వంటున్నావు. ఆ కాలపురుషుణ్ణి మాత్రం నేనెందుకు నిందించాలి? దీనిలో నా తప్పేమీ లేదని చెప్పడమే నా ఉద్దేశ్యం! ఈ కార్య కారణ భావాల గొడవంతా నా కెందుకు?"

ఆ సంభాషణ వినగానే బోయ కెంతో ఆశ్చర్యం వేసింది! "ఆ పసిపిల్లవాణ్ణి ఆ పామే కరిచింది. వెంటనే ఆ పిల్లవాడు చనిపోయాడు. కళ్ళున్నవారి కెవరికైనా ఆ విషయం విస్పష్టంగా తెలిసిపోతుంది. అంత విస్పష్టమైన విషయంమీద నాగుబాము, మృత్యువు కలిసి అనవసరమైన వాదోపవాదాలు పెంచుతున్నాయి. ఇలాంటి స్వల్ప విషయంలో ఇంతంత వాదోపవాదాల అవసరం ఏమి ఉంది?" అని వా డలాగే ఆశ్చర్యపోయాడు. అయినా వాదోపవాదాలు జరుగుతూంటే అతని కిక వినక తప్పలేదు.

పిమ్మట నాగుబాము బోయకేసి తిరిగింది: "విన్నావా? మృత్యు దేవత చెప్పిన మాటలు! నిజానికి మే మిద్దరము కూడా దీనిలో నిర్దోషులమే! కాలపురుషుని ఆజ్ఞ ప్రకారమే ఈ ప్రపంచ లీల అంతా అవిచ్ఛిన్నంగా సాగిపోతున్నది. సూర్యచంద్రాదు లందరూ కాలపురుషుని ఆజ్ఞ ప్రకారంగా క్రమం తప్పకుండా సాగిపోతున్నారు. సృష్టికి, స్థితికి, లయానికీ కాలపురుషుడే మూలకారణం. ప్రాణులన్నీ కాలానుగుణంగా ఈ లోకంలో ఉద్భవిస్తున్నాయి; తమ కాలం తీరిపోగానే ప్రాణత్యాగం చేస్తున్నాయి. చివరి కన్నీ కాలగర్భంలో లీనమైపోతున్నాయి. కొంచెం

గాఢంగా మననం చేస్తే ఇది నీకే తెలిసిపోతుంది. కొంచెం నిదానించు నాయనా! అనవసరంగా హింసకెందుకు పాల్పడతావు?"

బోయ కదంతా వింటూన్న కొద్దీ బాగా విసుగెత్తిపోయింది. కాని ఆ వాదోపవాదాలు సాగించేవారు సామాన్యులు కారు. ఒకవైపున సాక్షాత్తుగా మృత్యుదేవతే నిలబడింది. తన తప్పేమీ లేదని వాదిస్తున్నది. మరి ఒక వైపున విషసర్పం తన తప్పేమైనా ఉంటే అది మృత్యుదేవత ఆజ్ఞా నిర్వహణమేననీ, అంతకుమించిన దోషమేమీ లేదనీ అంటున్నది. ఏతావతా దానికంతటికీ కాలపురుషుడే కారణమని తేలిపోయింది.

అయినా బోయ కదంతా కేవలం అసంబద్ధంగానే కనిపించింది. అతడు మృత్యువుకేసి, సర్పంకేసి చూసి రుసరుస లాడాడు: "మీ రిద్దరూ మహాపాపాత్ములే! నిష్కారణంగా ఏ పాపమూ ఎరగని పసిపాప ప్రాణాలు తీశారు. మిమ్మల్నిద్దరినీ ఇక ఏమి చేసినా పాపంలేదు!"

మృత్యుదేవత అతనివైపు చూచి చిరునవ్వు నవ్వింది.

"మే మిద్దరమూ కాలపురుషుని భృత్యులమే. ఇద్దరమూ అతని ఆజ్ఞప్రకారమే నడుచుకున్నాము. దీనిలో మా తప్పేమీ లేదు! ఆపైన నీ ఇష్టం!"

గౌతమికి ఆ వాదోపవాదాలన్నీ చాలా విచిత్రంగా కనిపించాయి. కాని సర్పము, మృత్యుదేవత చెప్పిన విషయాలలో ఆమెకేమీ అనుమానం కలగలేదు. అయినా ఆ బోయవాడు తాను పట్టిన కుందేటికి మూడే కాళ్ళని కూర్చున్నాడు. తనకదంతా తెలియదనీ, ఆ విషసర్పాన్ని సంహరించి తీరతాననీ పంతం పట్టాడు. తనకంటే మృత్యుదేవతే అతనికి బాగా నచ్చజెప్పగలదనే ధైర్యంతో గౌతమి ఆ వాదోపవాదాలన్నీ వింటూ అలాగే కూర్చుండి పోయింది.

మృత్యుదేవత తిరిగీ, అతనికి తమ ఇద్దరి పరాధీనత్వమూ వివరించి చెప్పింది. ఆ శిశువు మరణంలో సర్పము, తానూ కేవలం నిర్దోషులమని అనేక విధాలుగా నిర్ధారణ చేసింది.

"ఏమో! నాకీ మెట్ట వేదాంతా లేవీ నచ్చలేదు! నే నీ సర్పాన్ని చంపి తీరతాను! ఇంక ఎవరేమి చెప్పినా వినదలుచుకోలేదు!"

అని బోయ తన ఒరలోని కత్తి పైకెత్తి పట్టుకొన్నాడు. అంతలోనే కాలపురుషు డక్కడ ప్రత్యక్షమైనాడు!

3

ఆ నూతన పురుషుణ్ణి చూచి బోయ మళ్ళీ నిర్ఘాంతపోయాడు. విషసర్పమూ, మృత్యువు బోయవైపు చూచి ఒకే మాటగా ఇలా గన్నాయి:

"అదుగో, ఆ కాలపురుషుడే ఇక్కడికి విచ్చేశాడు! ఆయన్నే అడుగు, నీ సందేహాలన్నీ తీరిపోతాయి!"

అని సవినయంగా కాలపురుషుని కెదురుగా నిలుచున్నాయి. ఆ పురుషుడు బోయవైపు చూచి ఒక నవ్వు నవ్వాడు:

"నాయనా! వారిద్దరు చెప్పినదీ యథార్థమే! ఆ ఇద్దరూ నిర్దోషులే. నా ఆజ్ఞ ప్రకారమే వారీవిధంగా ప్రవర్తించారు!"

ఆ గంభీరస్వరం వినగానే బోయ కిక ఏమనడానికీ గుక్క తిరగ లేదు.

మళ్ళీ మేఘ గంభీరస్వరంతో కాలపురుషు డిలాగన్నాడు: "వెర్రివాడా! అంతమాత్రంచేత ఆ పసివాని మరణానికి నేనే కారణమని అనుకుంటున్నావేమో! ఆ విషయంలో నేనూ నిర్దోషినే! మర్త్యులు తాము చేజేతులా చేసుకొన్న మనోవాక్కాయ కర్మల మూలంగానే జనన మరణాది దుఃఖా లనుభవిస్తున్నారు! జన్మాంతరాలలో వారు వారు చేసిన కర్మల కనుగుణంగానే నేను మానవుల కాయా కర్మఫలా లందిస్తున్నాను. అంతేగాని దీనిలో నా పక్షపాతమేమీ లేదు. మర్త్యులు తమ కర్మల కనుగుణంగానే సుఖదుఃఖా లనుభవిస్తున్నారు. జీవలోకం అంతా కేవల కర్మాధీనమై అస్వతంత్రంగా సాగిపోతున్నది. నేను కూడా కర్మానుగుణంగానే ప్రవర్తిస్తుంటాను. ఈ లోకము సర్వమూ కర్మాధీనమే!"

అక్కడ ఉన్నవారంతా కాలపురుషుని జలధర గంభీర కంఠ స్వరం వింటూ అలాగే విస్తుపోయి నిలుచున్నారు. కాని బోయ మనస్సులో ఏదో ఒక చిన్న సంశయం బయలుదేరింది. ఆ సంశయం అతని ముఖంలో చూచాయగా పొడచూపించింది. అది చూచి కాలపురుషుడు తిరిగి అందుకొన్నాడు:

"మీరంతా కర్మమే సర్వస్వతంత్రమనీ, మానవులంతా కేవలం కర్మాధీనులై జనన మరణాది దుఃఖా లనుభవిస్తూంటారనీ భావిస్తున్నారేమో! అది సరికాదు! కర్మకూడా సర్వస్వతంత్రం కాదు!"

ఆ మాట వినగానే అక్కడ ఉన్నవారందరి ముఖాల్లోనూ తిరిగి సందేహచ్ఛాయ లలముకొన్నాయి. కాలపురుషుని కంఠస్వరం మళ్ళీ గంభీరంగా ధ్వనించింది:

"ప్రపంచంలో ప్రతి ప్రాణీ, ప్రతి వ్యక్తీ సర్వస్వతంత్రుడే! కాని అజ్ఞాన మూలకంగా స్వయంగా చేసిన కర్మఫలితం అనుభవించక తప్పదు. అయితే మానవులు తిరిగి తమ దైనందిన సుకృతకర్మల ద్వారా ప్రాచీన కర్మబంధనాలనుండి విడివడి ముక్తులు కావచ్చును.

"నిజానికి జీవులందరూ సర్వస్వతంత్రులే! నిత్యవిముక్తులే! కాని అజ్ఞానభావన మూలకంగా జనన మరణాది బంధనాలలో చిక్కుకొంటున్నారు. తిరిగి స్వకర్మశక్తివల్లనే బంధవిముక్తు లౌతున్నారు. జీవులందరికి జనన మరణాది దుఃఖాలు కలిగించేవా రింకెవరూ లేరు! వారే చేజేతులా తమ బంధనాలు, సుఖదుఃఖాలు కల్పించుకొంటున్నారు.

"ఈ శిశువు స్వీయకర్మఫలితంవల్లనే ఈ విధంగా హఠాత్తుగా సర్పదష్టుడై మరణించాడు. నిజానికీపసిబాలకుని మృతి కీతని పూర్వజన్మ కర్మఫలితమే ప్రధాన కారణం!

"ఈ జననమరణాల కర్మపరిణామము, ఈ కార్యకారణభావ శృంఖల అత్యంత దురవగాహమైన విషయాలు! మహామేధావులుమాత్రమే ఇవి అవగాహన చేసుకొని సమస్త బంధనాలనుండీ విముక్తులు కాగలరు!

"అజ్ఞులు మీవలెనే కార్యకారణాది బంధనాలలో చిక్కుకొని నిత్యము సంకుచిత సుఖదుఃఖాల ద్వంద్వాలతో కుమిలి కృశించి పోతూంటారు!"

ఆ గంభీర జ్ఞానబోధ వినగానే మొట్టమొదటగా గౌతమి ముఖంలో ఒక చిరునవ్వు మొలిచింది.

సర్పం తాను చెప్పింది యథార్థమే అని బుజువైనదిగదా అని ఆనందసూచకంగా పడగ విప్పింది. మృత్యుదేవత ఒక నిట్టూర్పు విడిచిపెట్టింది.

అదంతా విని బోయవాడలికష్టంమీద ఒక దీర్ఘ నిశ్వాసం విడిచిపెట్టాడు.

గౌతమి బోయ నెంతో ఆప్యాయంగా పిలిచింది.

"నాయనా! అసలే పసివాని మృతితో కుమిలి కృశించిపోతున్న నా కింకో పాపం కూడా చుట్టబెట్టడం ఎందుకు? ఆ నాగుబామును విడిచిపెట్టు! నా మాట విను!"

అని బతిమాలింది. బోయవాని చేతిలోని కత్తి అప్రయత్నంగా నేలమీద పడిపోయింది!